

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

شناسنامه درس Course Syllabus

شماره درس: ۵۰۰۶۰۱

عنوان درس: روش شناسی تحقیقات در پرستاری

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد نظری

دروس پیش نیاز: ندارد

نیمسال تحصیلی: نیمسال دوم سال: ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری مقطع دکتری

زمان کلاس: چهارشنبه ۱۲-۱۰

(سه شنبه ۴-۲ در صورت تاخیر در ثبت نام مطابق با برنامه زمانبندی)

مسئول درس: دکتر علوی

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۶۰۱

m_alavi@nm.mui.ac.ir

شرح درس:

توسعه و به کارگیری شواهد علمی در پرستاری حرفه ای، راهبردی بنیادین در ارائه خدمات جامع پرستاری و نیز گسترش مرزهای دانش حرفه ای در این زمینه است. به ویژه در مقطع دکتری پرستاری، آشنایی با فلسفه، ابعاد و روشهای تحقیق کیفی و کمی، به دانش آموختگان این فرصت را می دهد تا ضمن دستیابی به دانش و نگرش عمیق به مقوله سلامتی در ابعاد فردی و اجتماعی، به هدایت هدفمند فعالیتهای علمی و کمک به توسعه خدمات مبتنی بر شواهد در گستره حرفه، پردازند.

در این درس، فلسفه و اصول اساسی در روشهای تحقیق کمی و کیفی مورد بحث قرار می گیرد. واحد درسی بر فرایند تحقیق متمرکز شده و مراحل مختلف تحقیقات کمی و کیفی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. همچنین دانشجویان با انجام تکالیف و فعالیتهای کلاسی، دانش و مهارت لازم جهت اجرای فرایند تحقیقات کمی و کیفی را کسب می نمایند. این واحد درسی در دو حیطه روش تحقیق کمی، روش تحقیق کیفی برنامه ریزی شده است:

- روش تحقیق کمی: در این بخش فلسفه، اهمیت و مسائل مورد بحث در تحقیقات کمی، روشهای تحقیق کمی، طراحی تحقیق و نمونه گیری و تفسیر و گزارش داده های کمی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. (از انجایی که دانشجویان با متدولوژی تحقیقات کمی در مقاطع قبلی آشنا شده اند لذا در جلسات بیشتر تاکید بر نقد این روشها و بیان موارد جدید در این دسته از تحقیقات است)
- روش تحقیق کیفی: اهمیت، فلسفه، و مسائل مورد بحث در تحقیقات کیفی، روشهای مختلف تحقیقات کیفی، نمونه گیری، روشهای جمع اوری داده ها، آنالیز و تفسیر داده های کیفی مورد بررسی قرار می گیرد.

اهداف رفتاری:

در پایان درس از دانشجو انتظار می رود:

- ۱) دیدگاههای فلسفی و اصول اساسی در تحقیقات کیفی و کمی را توصیف نماید
- ۲) تفاوت‌های اساسی بین پارادایم‌های غالب در تحقیقات کمی و کیفی را تحلیل نماید
- ۳) روشهای مختلف طراحی تحقیقات کمی از جمله: مطالعات همبستگی، مورد شاهدهی، مقطعی، طولی، تجربی، کارآزمایی کنترل شده تصادفی، کارآزمایی در عرصه، همگروهی، مرور سیستماتیک و فراتحلیل را شرح دهد
- ۴) روشهای جمع‌آوری داده‌ها و نمونه‌گیری، روایی و پایایی و آنالیز داده‌های کمی را شرح دهد
- ۵) اصول اساسی روشهای تحقیقات کیفی: فنومنولوژی، گراند‌تئوری، تحقیق تاریخی، اتنوگرافی، اقدام پژوهی، تحلیل گفتمان، مطالعه موردی، تحلیل محتوا و متاآنالیز کیفی را توصیف نماید
- ۶) فرایند نمونه‌گیری، جمع‌آوری داده‌ها را در روشهای تحقیق کیفی بیان نماید
- ۷) مهارتهای مصاحبه، مشاهده و یادداشت برداری در عرصه را اجرا نماید
- ۸) استراتژیهای مختلف آنالیز و تفسیر داده‌های کیفی را با توجه به روشهای مختلف مطالعات کیفی بکار بندد
- ۹) روشهای مختلف استحکام و صحت داده‌های کیفی را توضیح دهد
- ۱۰) اصول اخلاقی در پژوهشهای کمی و کیفی را شرح دهد

روش تدریس:

تدریس توسط استاد و با مشارکت فعال دانشجویان برگزار می‌گردد. دانشجو باید با آمادگی قبلی در کلاس درس حاضر شده تا زمینه جهت بحث و گفتگو بیشتر و وسیع‌تر دانشجویان با اساتید فراهم گردد، همچنین منبع معرفی شده یا پیشنهادی استاد برای هر بحث را باید مطالعه نموده و خلاصه‌ای از آن را ارائه دهد.

وظایف فراگیران:

از دانشجویان محترم انتظار می‌رود:

- ۱- دارای زیر بنای فکری مناسب جهت فراگیری مطالب درس باشند.
- ۲- با استفاده از مطالب تدریس شده در گسترش معلومات خود با مطالعات کتابخانه‌ای تلاش نموده و یافته‌های پژوهش‌های جدید را در جهت یادگیری بیشتر خود در پرستاری بکار گیرند.
- ۳- در ارائه فعالیت‌های یادگیری از منابع علمی و یافته‌های پژوهش‌های انجام شده استفاده نمایند.
- ۴- مسئولیت یادگیری خود را به عهده گرفته و با راهنمایی مدرس مربوطه اهداف درس را دنبال نمایند.
- ۵- به طور منظم و مداوم در کلاس حضور یافته و در بحث‌های علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند.
- ۶- فعالیت‌های یادگیری تعیین شده را در زمان‌های مقرر ارائه نمایند.

تکالیف و انتظارات از فراگیران:

مشارکت فعال در بحث‌ها و نیز پاسخگویی به تکالیف در زمان تعیین شده.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی بر اساس مشارکت فعال در کلاس و رایه پورت فولیو و نیز آزمون پایان ترم است. پورت فولیو شامل مطلب ارائه شده توسط دانشجو در کلاس، یادداشتهای جالب توجه که در ضمن بررسی ابعاد مختلف روشهای تحقیق کمی و کیفی از جدیدترین مقالات مجلات و متون برداشته شده است (با هماهنگی با اساتید مسوول هر جلسه). نمره ارزشیابی بر اساس نظر مدرسین، بررسی پورت فولیو توسط مسوول درس و نمره آزمون می‌باشد.

ردیف	عنوان ارزشیابی	نمره
۱	شرکت و حضور فعال در کلاس و ارائه تکالیف	۱۰ نمره
۲	آزمون پایان دوره	۱۰ نمره

سیاست ها و قوانین درس:

حضور و مشارکت در کلیه جلسات ضروری است.

رعایت کلیه شئون اخلاقی، آموزشی در کلاس ها ضروری است.

منابع اصلی درس

- Holloway, I., Galvin, K. (2023). *Qualitative Research in Nursing and Healthcare*. United Kingdom: Wiley.
- McKenna, L., Copnell, B. (2024). *Fundamentals of Nursing and Midwifery Research: A Practical Guide for Evidence-based Practice*. (n.p.): Taylor & Francis.
- Burns, N. Grove, S.K (2018)). *The practice of nursing research. Appraisal, synthesis and Generation of evidence*. St. Louis: Saunders Co. **(e-book)**
- Burns, N. Grove, S.K (2021). *The practice of nursing research. Appraisal, synthesis and Generation of evidence*. St. Louis: Saunders Co.
- Cohen, L. Manion L. Morrison K. (2015). *Research methods in education*. London: Routledge.
- McAteer M. (2013). *Action research in education*. London: Sage co. **(e-book)**
- McDonnell P. McNiff J. *Action research for nurses*. (2016). London: Sage Co.
- Mertler C.A. (2014). *Action research.. 4 th ed*. London: Sage co. **(e-book)**
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2016). *Essentials of nursing research. Appraising evidence for nursing practice*. 8 th ed .Philadelphia: Lippincott co. *ebook*
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2019). *Study guide for essentials of nursing research (Appraising evidence for nursing practice)*. 8 th ed .Philadelphia: Lippincott co. **(e-book)**
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2021). *Nursing research (Generating and assessing evidence for nursing practice)*. Philadelphia: Lippincott co. **(e-book)**
- Strauss A., Corbin J. (2015). *Basics of Qualitative Research: Technique and Procedure for Developing Grounded Theory*. 4th ed London: Sage Co
- Grove, S. K., Gray, J. R. (2022). *Study Guide for Understanding Nursing Research E-Book*. United States: Elsevier Health Sciences.

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس

مدرس	فعالیت یادگیری	نوع جلسه	عنوان جلسه	تاریخ	ردیف
دکتر علوی	مشارکت در مباحث کلاسی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	معرفی درس، بیان اهداف و انتظارات - جایگاه روش های تحقیق کیفی و کمی در پرستاری حرفه ای	۱۴۰۳/۱۱/۱۷ یا ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ (ساعت ۱۶-۱۴)	۱
*دکتر علیمحمدی - دکتر شهرباری	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	اصول، مبانی فلسفی و کلیات روش شناسی تحقیقات کیفی	۱۴۰۳/۱۱/۲۴	۲
دکتر ایرج پور	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	تحلیل محتوا (Content Analysis)	۱۴۰۳/۱۲/۱	۳
* دکتر یوسفی-دکتر اعرابی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	پدیده شناسی (Phenomenology)	۱۴۰۳/۱۲/۸	۴
* دکتر نوروزی، دکتر بایابی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	تحقیقات قوم نگاری (Ethnography method)	۱۴۰۳/۱۲/۱۵	۵
* دکتر علوی -دکتر غفاری	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	تئوری زمینه ای (Grounded Theory)	۱۴۰۳/۱۲/۲۲	۶
دکتر نم نباتی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه تاریخی (Historical research)	۱۴۰۴/۱/۲۰	۷
* دکتر کهن-دکتر خراسانی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	اقدام پژوهی (Action Research)	۱۴۰۴/۱/۲۷	۸
دکتر علوی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	فرا تحلیل کیفی (Qualitative meta-analysis)	۱۴۰۴/۲/۳	۹
* دکتر کشوری، دکتر ایرج پور	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	روشهای نمونه گیری، جمع آوری داده ها و آنالیز داده ها در تحقیقات کیفی، صحت و استحکام داده ها در پژوهشهای کیفی	۱۴۰۴/۲/۱۰	۱۰
دکتر بهرامی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	کلیات و انواع روش شناسی تحقیق کمی (۱) (مطالعات مقطعی، مورد - شاهدهی، همبستگی، کوهورت)	۱۴۰۴/۲/۱۷	۱۱
دکتر بهرامی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	کلیات و انواع روش شناسی تحقیق کمی (۲)- (مطالعات تجربی - کارآزمایی کنترل شده تصادفی، کارآزمایی در عرصه و مطالعه موردی)	۱۴۰۴/۲/۲۴	۱۲
دکتر کاظمی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مرور سیستماتیک	۱۴۰۴/۲/۳۱	۱۳
دکتر علوی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	فرا تحلیل داده های کمی	۱۴۰۴/۳/۷	۱۴
* دکتر علیمحمدی، دکتر ابوالحسنی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	نمونه گیری، جمع آوری داده ها، روایی و پایایی در تحقیقات کمی	۱۴۰۴/۳/۲۱	۱۵
* دکتر بهرامی، دکتر فرضی	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	آنالیز داده های کمی، کاربرد نتایج در عملکرد، عملکرد مبتنی بر شواهد	۱۴۰۴/۳/۲۸	۱۶
*دکتر شهرباری، دکتر بختیاری	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	اخلاق در پژوهشهای کمی و کیفی	۱۴۰۴/۴/۴	۱۷